

Bouwe oan in bloeiend Tytsjerksteradiel

Collegeakkoord Tytsjerksteradiel
2026 - 2030

Inhoudsopgave

Bouwen aan een bloeiend Tytsjerksteradiel	3
Prettig wonen en leven	5
Duurzame toekomst	7
Sterke sociale basis	10
Veilig en verantwoord	13

Bouwen aan een bloeiend Tytsjerksteradiel

Via dit collegeakkoord wil de coalitie van CDA, FNP, PRO en VVD het raadsprogramma 'Groeien vanuit lokale kracht' uitvoeren. We zien grote uitdagingen zoals de dubbele vergrijzing, toenemende eenzaamheid en stress bij jongeren over onder meer de huizenmarkt. Het vraagt lef en een integrale aanpak om daar wat aan te doen. Hierbij willen we inwoners, dorpen, bedrijfsleven, organisaties en het onderwijs nauw betrekken.

We bouwen verder aan een gemeenschap waarin inwoners, verenigingen, dorpen, landschap, lokale bedrijven, voorzieningen, taal en cultuur elkaar versterken. Waarin mensen langer gezond leven, onderling verbonden zijn en elkaar helpen. Elementen die we kennen uit de Bloeizone-gedachte en die op meer plekken in de gemeente vanuit de bevolking kunnen ontstaan. Zo vergroten we het welzijn van onze inwoners, van jong tot oud.

De Bloeizone-gedachte is voor ons geen afzonderlijk project. Het is een manier van werken waarbij we gezondheid, leefbaarheid, lokale kracht en maatschappelijke waarde in samenhang bekijken.

Het groeien als gemeenschap doen we door in te zetten op waar Tytsjerksteradiel sterk

in is. Door bijvoorbeeld op het gebied van netcongestie belemmeringen weg te nemen. Door op verschillende terreinen door te pakken, zoals woningbouw. Hiervoor stellen we een investerings- en exploitatieagenda op, versterken we de lokale economie en komen we – samen met de raad - in 2027 tot een toekomstvisie en koers richting 2050.

Minstens zo belangrijk is het om te zorgen dat de lokale kracht blijft bestaan. We zien dat we ons moeten inspannen om te bewerkstelligen dat de sociale basis op orde is. Dat we samen voorzieningen en gemeenschapszin in stand houden.

Die inzet op de groei van Tytsjerksteradiel en het versterken van de sociale basis staan centraal in dit collegeakkoord. Vanuit het unaniem vastgestelde raadsprogramma kunnen wij verder vooruitkijken. Dat is nodig. We willen niet haastje-repje met beleid komen en daarna snel wat maatregelen nemen om in 2030 iets bereikt te hebben.

Op een aantal onderdelen – zoals de investerings- en exploitatieagenda en circulaire economie – zouden we het liefst beleid voor de komende zestien jaar willen uitlijnen, passend binnen de visie tot 2050. Zo kunnen we in allerlei opzichten duurzaam groeien vanuit een sterke lokale basis. Hiermee willen we toekomstperspectief bieden aan onze inwoners. Zodat zij weten waar we samen naartoe werken. Dit toekomstperspectief kan verbindend werken.

Uitvoering hiervan kunnen we niet alleen. Dit doen we samen met raad, inwoners, dorpen, bedrijven, instellingen, de ambtelijke organisatie en andere overheden. Die betrekken we nog sterker bij het opstellen en uitvoeren van de plannen. Als bestuurders willen we makkelijk aanspreekbaar zijn en meer contact met de dorpen hebben. Alleen samen kunnen we resultaat boeken. Waarbij we rekening houden met het beschikbare budget en de ambtelijke capaciteit.

Dit doen we aan de hand van vier inhoudelijke thema's:

- Prettig wonen en leven
- Duurzame toekomst
- Sterke sociale basis
- Veilig en verantwoord

Nieuwe zaken die niet in het raadsprogramma staan, leggen we eerst via een startnotitie aan de raad voor. Soms is de beschrijving in het raadsprogramma al zo compleet dat we die inzet

hier niet herhaald hebben. Dat krijgt een vervolg in het nog op te stellen uitvoeringsprogramma.

Met deze integrale aanpak laten we Tytsjerksteradiel eensgezind groeien en bloeien.

De fracties van CDA, FNP, PRO en VVD

Prettig wonen en leven

Sluit aan op raadsprogramma hoofdstukken 5 Elk dorp krijgt er huizen bij en 7 Meer ontmoetingen, meer verbinding

Uitgangspunten raadsprogramma: Elk dorp krijgt er huizen bij. De woningbouw fors versnellen door extra woningen te bouwen. Ruimte te geven aan nieuwe woonvormen om beter te voorzien in de groeiende en veranderende woonbehoefte. We willen zorgen voor meer ontmoetingen.

Woningbouw

Om woningbouw sneller mogelijk te maken zetten we als gemeente met meer lef onze eigen grond zo maximaal mogelijk in, waar dit kan en wenselijk is. Doordat dit onze eigen grond is, scheelt dit procedures en hoeven we niet te wachten op projectontwikkelaars. Al is niet al onze eigen grond al bestempeld voor woningbouw.

Cruciaal is dat we voor passende woonruimte zorgen voor senioren. Zij wonen nu geregeld in een woning die voor hen niet passend meer is en waar gezinnen graag gebruik van willen maken. Elke verhuisbeweging van een oudere uit hun huidige woning brengt gemiddeld vier andere verhuizingen op gang. Het zorgt voor de noodzakelijke beweging op de woningmarkt.

We zien vooral mogelijkheden om voor senioren bij te bouwen. Daar zal onze inzet in eerste instantie op gericht zijn.

Met de verhuisbewegingen die dan op gang komen, ontstaat er ook woonruimte voor jongeren. Toch zal dat niet altijd passend zijn voor starters, vooral financieel niet. Vandaar dat we voor hen flexibele industriële bouwvormen willen realiseren, zoals prefab fabriekswoningen. Zo zetten we ook in op betaalbare woningen, een ander speerpunt van de raad. Een hulpmiddel daarbij is het gebruik maken van experimenten via een

lokale versnellingstafel. Een overschot aan eengezinswoningen willen we voorkomen.

Sociale huur

Wat betreft sociale huurwoningen sluit het aanbod niet aan op de vraag. Via de jaarlijkse prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties gaan we er actiever op inzetten dat we die onevenwichtigheid verminderen. Hierbij onderzoeken we de mogelijkheid om samen te werken met een andere corporatie of zelf initiatieven te ontwikkelen.

Het beleid waarbij we per situatie bekijken of we grond strategisch verwerven om bouwgrond aan te kopen, zetten we voort.

Mogelijkheden vergroten

De prettige eigenwijshouding die onze gemeente kenmerkt, gebruiken we om te onderzoeken hoe we de mogelijkheden om woningen te bouwen kunnen vergroten. Waar kunnen we de bebouwde kom van dorpen iets oprekken? Waar kunnen we huizenbouw voorrang geven boven bijvoorbeeld de aanwezigheid van enkele bomen. Het is van belang hier de regie te pakken. Wel moet onze aanpak in balans zijn met het budget en de beschikbare ambtelijke capaciteit.

Azc

Wat betreft het asielzoekerscentrum in Burgum houden we vast aan bestaande afspraken en daardoor een maximale capaciteit van 652 bewoners.

Prettig wonen en leven

Maatschappelijk vastgoed

Naast voldoende woningbouw in alle dorpen, willen we ook passende voorzieningen. Scholen, multifunctionele gebouwen en accommodaties voor het verenigingsleven. Met in elk dorp voldoende voorzieningen – naast voldoende vrijwilligers - kunnen we zorgen voor meer ontmoetingen. Dat draagt bij aan de sociale verbinding.

Hiervoor is het nodig dat we een strategie ontwikkelen waar en wanneer we gebouwen vernieuwen en verduurzamen. Dit geeft de gewenste duidelijkheid over maatschappelijk vastgoed waar ook het raadsprogramma om vraagt. We willen zorgen voor een investerings- en exploitatieagenda voor de komende vier jaar met een doorkijk voor de komende zestien jaar, vier raadsperiodes. Daarbij is een verantwoorde exploitatie van groot belang. Ook dat brengen we onder in de investerings- en exploitatieagenda.

Deze agenda willen we eind 2026 klaar hebben, waarbij we de financiële gevolgen vanaf de Kadernota 2028 kunnen verwerken, die we medio 2027 vaststellen. We kijken voor deze investerings- en exploitatieagenda naar een zo breed

mogelijke groep van gebruikers van maatschappelijk vastgoed. Van scholen en bibliotheken tot cultuurorganisaties en het verenigingsleven. Hoe meer we combineren, hoe meer verbinding er ontstaat. Hierin hebben we ook aandacht voor leegstaande kerken. Tegelijk wegen we mee hoe we de verenigingen kunnen helpen bij hun vaste financiële lasten.

We zorgen dat dorpshuizen, verenigingsgebouwen en multifunctionele accommodaties het hele jaar door open zijn, waar dit praktisch mogelijk is. Zodat wie daar behoefte aan heeft er elke week terecht kan. Dat voorkomt eenzaamheid. We stimuleren het maken van een website waarop inzichtelijk is hoe de bezetting van het maatschappelijk vastgoed is. Dat verlaagt de drempel om in eigen omgeving een zaaltje te gebruiken.

Duurzame toekomst

Sluit aan op raadsprogramma hoofdstukken 1 Meer profijt van natuur, landschap en toerisme, 2 Inzetten op kracht van dorpsgemeenschappen, 3 Economie is meer dan financieel rendement, 6 Verder op de duurzame weg en 9 Taal en cultuur steviger geworteld.

Uitgangspunten raadsprogramma: Verder op de duurzame weg. De energietransitie versnellen door lokaal duurzame energie op te wekken, te gebruiken en op te slaan. Met deelname van inwoners. Investeren in energie-infrastructuur en duurzame mobiliteit bevorderen. Omschakelen naar een circulaire economie. Meer profiteren van recreatie en toerisme.

Lokale energie

We willen ernaartoe dat alle inwoners, bedrijven en organisaties van Tytsjerksteradiel die gelden als kleinverbruikers, in 2040 samen meer energie opwekken dan ze verbruiken. Die opgewekte energie willen we ook grotendeels zelf gebruiken.

Dit maakt ons minder kwetsbaar voor netcongestie en zo zorgen we dat woningbouw en bedrijvigheid mogelijk blijft. Voor deze overgang zijn energiehubs nodig: verzamelpunten van lokaal opgewekte energie.

Als proef willen we hiermee beginnen bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein Quatrebras, bijvoorbeeld door een deel van de energie van zonnepark Stoppelsoal daar te benutten. Quatrebras is in het raadsprogramma aangeduid als nieuwe economische motor.

Zo zijn er meer praktische mogelijkheden om in de gemeente opgewekte energie effectiever te benutten. Waar regelgeving daar nu een blokkade voor opwerpt, willen we die wegnemen of erop aan te dringen dat andere

overheden die aanpassen. De ervaringen die we deze collegeperiode opdoen, willen we gebruiken om ons doel richting 2040 te kunnen halen.

Daar past ook bij dat we de aanleg van zonnepanelen op daken stimuleren.

Nieuwe energieprojecten beoordelen we op ruimtelijke kwaliteit, bijdrage aan het lokale energiesysteem en aantoonbare deelname van inwoners, ondernemers of lokale energiecoöperaties in eigendom, zeggenschap of opbrengsten. We leggen dit soort nieuwe plannen voor aan de gemeenteraad.

De uitkomsten van het lopende onderzoek in ANNO-verband naar de rol van gemeenten in de energietransitie levert aanbevelingen op. Via een startnotitie leggen we die voor aan de gemeenteraad. Hierin kan ook het stimuleren van energiegemeenschappen een rol krijgen, waarbij we zorgen dat ondernemers meters kunnen maken voor het opwekken van energie.

Op het gebied van waterstof willen we vanwege onze strategische en unieke positie in Fryslân een prominente rol spelen. De infrastructuur hebben we er al voor. Dit maakt het logisch om te onderzoeken of een innovatielab op waterstofgebied mogelijk is. Deze is te koppelen aan een energiehubs. Het huidige beleid om energiearmoede tegen te gaan, zetten we voort.

Trots op mkb

Als Tytsjerksteradiel zijn we een echte mkb-gemeente en dat willen we ook blijven. We zijn trots op ons bedrijfsleven, we koesteren de bedrijven en willen voor een uitstekende dienstverlening zorgen. Dit doen we door samen op te trekken met het bedrijfsleven en het onderwijs, bijvoorbeeld bij het aanpakken van de krapte op de arbeidsmarkt. We zorgen dat we eenvoudig bereikbaar zijn voor ondernemers en dat ze snel antwoord krijgen op hun vragen.

Opleidingen

Hoewel Tytsjerksteradiel veel werkgelegenheid op mbo-gebied kent, willen we ook een thuis zijn voor theoretisch opgeleiden. We willen zorgen dat ze vlot naar hun opleiding en stages kunnen reizen. Met het onderwijsveld en de bedrijven blijven we inzetten op de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt.

Leegstaande panden

Leegstaande boerderijen en andere beschikbare panden willen we een nieuwe bestemming geven, bijvoorbeeld voor de combinatie wonen en werken. Op die manier zorgen we voor lokale, kleinschalige bedrijven en beantwoorden we de vraag naar kleinschalige bedrijfsruimtes.

Circulaire economie

Fryslân is wereldwijd koploper op het gebied van circulaire economie en wil die positie verder versterken. Als gemeente Tytsjerksteradiel dragen we hier verder aan bij en benutten we deze koploperspositie optimaal.

In het raadsprogramma is het belang van de overgang naar een circulaire economie aangegeven. Waarbij de raad aan het college vraagt concreet te maken hoe bedrijven die overstap kunnen doen.

Wij maken deze periode een plan hoe we kunnen zorgen dat Tytsjerksteradiel tussen 2030 in 2040 overschakelt naar een circulaire economie. Daarmee lopen we voorop in ons land. Uiteraard betrekken we ondernemers bij het opstellen van dit plan.

Daarnaast geven we ook scholen een rol, zodat onze jongeren al vroeg het belang en de mogelijkheden van circulaire economie meekrijgen. Zo kunnen ze hiervan leren en daar verder een vervolg aan geven.

We willen een circulaire milieustraat realiseren, met een ambachtscentrum voor hergebruik van materiaal. Zodra de milieustraat is verplaatst, ontstaan er op de oude locatie nieuwe ontwikkelmogelijkheden.

Daarnaast willen we als gemeente meer circulair inkopen. We streven ernaar dat dit over vier jaar voor 20 procent van onze aankopen geldt. In het uitvoeringsprogramma werken we dit verder uit.

We stellen een circulaire ondernemersprijs in.

Biodiversiteit

Het huidige beleid op het gebied van biodiversiteit zetten we voort. We betrekken hier iedereen bij, zoals onze inwoners, dorpsbelangen en coöperaties. Bij het vergroten van de biodiversiteit betrekken we ook de agrarische sector. We hebben de boeren nodig om te komen tot praktische maatregelen die onze natuur verbeteren. Dat werkt beter dan dat boeren van bovenaf maatregelen opgelegd krijgen voor meer biodiversiteit waar ze grote vraagtekens bij plaatsen.

Waar mogelijk combineren we biodiversiteit met duurzaamheid. We willen de teelt van biomaterialen aanmoedigen, zoals hennepvezel. Zodat die te gebruiken zijn als isolatiemateriaal. Via prestatieafspraken willen we zorgen dat woningcorporaties dit lokaal gebruiken.

Duurzame toekomst

Het niveau van het groenonderhoud brengen we omhoog naar het basisniveau. Het voorstel hiervoor nemen we mee bij de afwegingen voor de investerings- en exploitatieagenda.

Samenwerken met boeren en natuurbeheerders

De kwaliteit van ons landschap is onlosmakelijk verbonden met de leefbaarheid van onze dorpen. Het coulisselandschap, de open graslanden, het water, de biodiversiteit en de boeren en natuurbeheerders die dit landschap beheren, vormen samen een belangrijk deel van onze identiteit en onze brede maatschappelijke waarde.

Daarom betrekken we deze partijen actief bij gebiedsontwikkeling, biodiversiteit, klimaatadaptatie, wateropgaven en circulaire toepassingen. Hierbij denken we aan agricycling en het hergebruik van snoei- en bermmateriaal als grondstof. De gebiedsofferte van de Noardlike Fryske Wâlden kan daarbij helpen om de uitvoeringskracht van het gebied zelf beter te benutten.

Natuurlijke en gezonde leefomgeving

Tytsjerksteradiel heeft een natuurlijke leefomgeving die ons dierbaar is. We leven in een prachtige gemeente, waar we tot rust kunnen komen. We zorgen er in de eerste plaats voor dat onze eigen inwoners hiervan kunnen blijven genieten.

Recreatie en toerisme

Uiteraard gunnen we het ook anderen om hier van de rust en ruimte te genieten. Recreatie en toerisme willen we stimuleren, zonder dat het karakter van ons gebied

verandert. Zorgen voor meer gebruik van wandel-, fiets- en vaarroutes door deze routes beter op elkaar te laten aansluiten. Waar nu een fietspad doodloopt, laten we dat aansluiten op een andere route. We benoemen zo snel mogelijk de eerste drie routes waarmee we aan de slag gaan.

Naast onze eigen inwoners zijn het vooral dagjesmensen die in onze gemeente komen recreëren. Die willen we langer aan ons binden. Samen met onze buurgemeenten kunnen we van het Noardlike Wâldenpad een toeristisch wandeltrekpleister maken.

Door de komst van een bezoekerscentrum kunnen we de aantrekkingskracht van Nationaal Park de Alde Feanen vergroten.

We richten ons niet alleen op nieuwe voorzieningen maar plegen ook onderhoud aan bestaande. Door vaar-routes die vol gegroeid zijn uit te baggeren, gemeentelijke vissteigers te vernieuwen en aanlegplaatsen voor kano's en supplanken.

De recreatiesector vinden we van groot belang. Deze vervult een rol bij het innen van de toeristenbelasting. We willen toe naar een volgsysteem: de recreatiesector betaalt niet langer vooraf een ingeschat bedrag, maar achteraf op basis van het aantal toeristen dat is geweest en toeristenbelasting heeft afgedragen. We verwachten dat de gemeente met de extra inkomsten die dit oplevert meer toeristische investeringen kan doen.

Sterke sociale basis

Sluit aan op raadsprogramma hoofdstukken 2 Inzetten op de kracht van dorpsgemeenschappen, 7 Meer ontmoetingen, meer verbinding, 8 Niemand tussen wal en schip, 9 Taal en cultuur steviger geworteld en 10 Sport en bewegen als basis.

Uitgangspunten raadsprogramma: De sociale samenhang en basis versterken door te zorgen dat iedereen kan meedoen aan een gemeenschap waarin preventie, vroegsignalering en ondersteuning centraal staan. Verenigingen ondersteunen. Sport en bewegen stimuleren.

Basis op orde

De veranderingen in de maatschappij zorgen ervoor dat het steeds moeilijker zal zijn om de komende jaren de voorzieningen in dorpen op orde te houden. Door de dubbele vergrijzing neemt de vraag naar zorg toe en het aantal vrijwilligers af. Nu al hebben verenigingen moeite om hun activiteiten in de benen te houden. Dat neemt de komende jaren alleen maar toe.

Tegelijk constateren we dat een goed verenigingsleven van levensbelang is voor de sociale cohesie in dorpen. We kunnen overal wel multifunctionele gebouwen neerzetten, zonder gebruikers heeft dat weinig zin.

Zonder verenigingen gaan we in de spiraal omlaag: minder ontmoetingen, minder sociale cohesie, meer eenzaamheid, minder leefbaarheid. We moeten er

alles aan doen om dat te keren. Dat is niet iets dat een gemeente zelf kan oplossen. Dat kan alleen samen met dorpsgemeenschappen. Samen kunnen we de sociale basis en de lokale kracht versterken. Van daaruit kunnen we de komende jaren verder bouwen. Zo maken we dorpen weerbaarder.

Dorpen zijn onze partners, waarmee we onder meer via dorpsondersteuners (gericht op de sociale kant) en dorpscoördinatoren (algemeen aanspreekpunt) nauw contact onderhouden.

Preventie

We investeren duurzaam in preventie om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip raken. Dat bespaart geld dat anders nodig is om te zorgen dat we mensen weer op weg helpen. De kosten gaan voor de baat uit, maar dat mag ons niet tegenhouden. We willen de regels die er op dit gebied zijn optimaal benutten en liefst oprekken. Zodat we aan de preventiekant zo effectief mogelijk zijn. Daar profiteert iedereen van. De zogeheten doorbraakmethode (complexe situaties vlot trekken om zwaardere zorg te vermijden) blijven we toepassen.

Initiatieven voor het ondersteunen van inwoners stimuleren we, van jonge mantelzorgers tot lokale loketten. We zorgen dat iedereen – naar aard en vermogen - een maatschappelijke bijdrage kan leveren. Dat verwachten we ook van inwoners die momenteel niet kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Daarbij kan het gaan om zaken als koffie inschenken in dorpshuizen. Zo vergroten we hun inzetbaarheid en sociale betekenis en vangen we de door de vergrijzende bevolking dreigende tekorten aan personeel en vrijwilligers op. Zo nodig ondersteunen we die koffiemomenten financieel. Dit kan via het dorpenbudget. We zoeken nadrukkelijk de kracht van de gemeenschap vanuit het besef dat het traditionele zorgsysteem dit binnenkort niet meer kan leveren. We sturen op meer lokale hulpverlening.

We bevorderen dat we leerlingen op scholen alvast laten kennismaken met en voorbereiden op vrijwilligers- en verenigingswerk. Zodat we de gemeenschap meegeven dat vrijwilligerswerk nodig en leuk is.

Mobiliteit

Iedereen moet mobiel kunnen zijn en bij voorzieningen kunnen komen als dit nodig of gewenst is. We zorgen dat de initiatieven die hiervoor zijn ontwikkeld, breder zijn toe te passen in de gemeente. Hiervoor leggen we een startnotitie voor aan de raad.

We lobbyen bij het Rijk voor de vervanging van de brug bij Skûlenboarch over het Prinses Margrietkanaal.

Arbeidsmarkt

Een steeds grotere groep heeft een lastig overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. We vinden het van belang dat ook zij meedoen in onze maatschappij. De ervaring leert dat ze met intensieve begeleiding een rol kunnen krijgen op de arbeidsmarkt, in de zorg of in andere sectoren waar ze dringend behoefte hebben aan personeel. Via een startnotitie leggen we ons beleid hiervoor voor aan de gemeenteraad.

We zorgen voor een betere koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dit doen we bijvoorbeeld door steun te geven aan bestaande initiatieven zoals 'techniek tastbaar' of nieuwe projecten die de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt bevorderen, zoals de beproefde 'On Stage'-methode. We willen bereiken dat er meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (met een zogeheten bab-indicatie) mee kunnen doen aan het arbeidsproces. De gemeentelijke organisatie heeft hierin ook een verantwoordelijkheid als werkgever. Ze gaat ervoor zorgen dat er minstens zoveel mensen uit deze groep bij de gemeente komen te werken dan landelijk is afgesproken.

Bloeizones

Wij ontwikkelen Tytsjerksteradiel stap voor stap tot een Friese bloeigemeente. Daarbij gebruiken we de kracht van de dorpen, verenigingen, scholen, zorgorganisaties, ondernemers, kerken, lokale loketten en inwoners. Bloeizone betekent voor ons dat gezondheid, ontmoeting, bewegen, voeding, wonen, zorg, cultuur, landschap en zingeving niet los van elkaar staan.

We sluiten aan bij wat al goed werkt. Dat doen we van onderop. Initiatieven als Trynwâlderein, het Lokaal Loket Eastermar, dorpshuizen, sportverenigingen en lokale mienskipsinitiatieven helpen ons te leren wat werkt. Per dorp brengen we samen met de inwoners in beeld wat nodig is om de sociale basis, ontmoeting, preventie en positieve gezondheid te versterken.

Daarbij stimuleren we dat er in elk dorp een sociaal loket komt, waar we vraag en aanbod voor ritjes naar het ziekenhuis, mantelzorg en kleine klusjes in huis samenbrengen.

Bij de uitvoering van onze taken, werken we dit uit in een Bloeizone-aanpak met bijvoorbeeld kritische bloei-indicatoren. Zo sturen we niet alleen op geld en aantallen, maar ook op maatschappelijke waarde, gezondheid, verbondenheid en leefbaarheid.

Zorgvoorzieningen

Bij het doorvoeren van de Uitvoeringsagenda woonzorgvisie kijken we kritisch in welke dorpen we zoveel mogelijk zorgvoorzieningen in stand houden en welke dorpen we meer zien als woongemeenschappen. Dit is noodzakelijk vanuit het besef dat niet alle zorgvoorzieningen overal te bemensen en in stand te houden zijn. Daarin zijn keuzes nodig, binnen de bevoegdheden die we hebben.

Daar moeten we de samenleving ook op voorbereiden. Via proeven gaan we daarbij na wat werkt. Over vier jaar hebben we scherp welke zorgvoorzieningen we wel en niet kunnen behouden in de dorpen.

Bij nieuwe initiatieven op het gebied van woningbouw nemen we de behoefte aan zorg en verbinding gelijk mee. Zo voorkomen we dat ouderen in een nieuwe behuizing aan de rand van een dorp er sociaal op achteruit gaan.

Meer verbinding realiseren we ook door proefdagen voor kinderen bij allerlei verenigingen mogelijk te maken. Het moet de stap verkleinen om aan het verenigingsleven deel te nemen. Dat we – naar voorbeeld van de gemeente Waadhoeke - het lidmaatschap van 12- tot 16-jarigen van een sport- of culturele vereniging tot een bepaald bedrag vergoeden, kan daaraan bijdragen. We kijken of we dit de komende vier jaar kunnen toepassen.

Verenigingen

Om het verenigingsleven te helpen, voeren we een experiment uit met een professioneel ondersteund bestuur dat in een dorp meerdere verenigingen ontzorgt. Hiervoor leren we van voorbeelden die elders al in de praktijk zijn gebracht.

Veilig en verantwoord

Sluit aan op raadsprogramma hoofdstukken 4 De veiligste gemeente, 11 Eenduidige visie voor 2050, 12 Toegankelijke dienstverlening en 13 Financieel verantwoord investeren.

Uitgangspunten raadsprogramma:

Toegankelijke dienstverlening. Zorgen voor een toegankelijke en vertrouwde gemeente waarin inwoners, bedrijven en organisaties meer invloed en verantwoordelijkheid krijgen, met minder regels, meer participatie en een sterkere focus op taal, vertrouwen en lokale betrokkenheid. Een veilige gemeente blijven. Verantwoord financieel bestuur.

Verbinding

We vragen dorpen om eind 2027 te komen met een eigen actuele dorpsvisie, voor zover die er nog niet is. Daarin kunnen ze aangeven hoe zij omgaan met de vraagstukken van de toekomst als vergrijzing, eenzaamheid en ontgroening. De dorpsvisies betrekken we bij de gemeentelijke visie voor 2050.

We willen beter in verbinding komen met de dorpen en zichtbaarder zijn. Dit doen we door de bestuurlijke en ambtelijke contacten duidelijker en intensiever te maken.

Elke wethouder en de burgemeester is aanspreekbaar voor een aantal dorpen en laat zich daar zien. Zo verdelen we alle zeventien dorpen. Dit zorgt dat dorpen weten waar ze met hun vragen en problematiek terecht kunnen. Deze aanpak maakt bestuurders zichtbaarder in de gemeenschap. Het verlaagt de drempel tussen bestuur en inwoners. In de gesprekken komen de dorpsvisies aan de orde.

Het moet eraan bijdragen dat er een beter inzicht ontstaat in wat dorpen nodig hebben, wat ze kunnen bijdragen en dat zaken niet onnodig lang blijven liggen. Dat we meer leren van elkaar en van ervaringen uit andere gemeenten. Eventueel komen er spreekuren in dorpen.

Ieder dorp weet ook wie zijn ambtelijke dorpencoördinator is. Het vergroot de uitvoeringskracht en maakt onderdeel uit van de investerings- en exploitatieagenda die we eind 2026 presenteren.

Per jaar rapporteren we hoe vaak er contact is geweest met de dorpen en wat dit heeft opgeleverd.

Dorpsinitiatieven stimuleren we. We hanteren de 'ja, mits'-houding in plaats van 'nee, tenzij'.

Veiligste gemeente

Zoals aangegeven in het raadsprogramma willen we blijven behoren tot de veiligste gemeenten van Nederland. Hierbij past dat we de sociale veiligheid vergroten en drugsgebruik tegengaan. Dit vergt goede voorlichting en blijvend contact met jongeren.

Financiën

Het uitgangspunt voor de komende bestuursperiode blijft: een structureel gezonde financiële gemeente, waarbij oog is voor de lokale lastendruk van inwoners en bedrijven.

De investerings- en exploitatieagenda die er eind 2026 komt, is een belangrijke basis voor onze financiële beleidsinzet voor de komende jaren. Op hetzelfde moment is ook ons onderzoek naar de heroriëntatie van de gemeentelijke inzet klaar. Dan moet duidelijk zijn op welke taken we wel en niet kunnen besparen. De gevolgen hiervan laten we landen in de begroting van 2028, die we behandelen in 2027.

We verwachten dat het niet gelijk gaat lukken om het dreigende financiële tekort van het ravijnjaar 2028 hierna teniet te doen.

De laatste jaren hebben we steeds incidentele meevallers of overschotten op de jaarrekening. Die kunnen we niet inzetten voor structurele zaken. Om daar toch een mouw aan te passen en deze bedragen effectiever te kunnen gebruiken, onderzoeken we of dit is onder te brengen in een revolverend fonds: een fonds dat we inzetten voor

investeringen in onze gemeente en waarvan de baten terugkomen in het fonds, om die weer te kunnen gebruiken.

Door scherper te begroten, te zorgen voor meer inkomsten en slimmer te organiseren, kunnen we deze periode via een integrale afweging de huidige opslag op de onroerend-zaakbelasting van 2,5 procent bovenop de jaarlijkse inflatieindex beëindigen.

Maatschappelijk rendement

Bij het gemeentelijke beleid kijken we nadrukkelijker wat het maatschappelijke rendement is van het beleid of de activiteiten. Dit leggen we vast in de visie voor 2050, waar het raadsprogramma om vraagt. We bepalen welke indicatoren hiervoor de juiste weergave van het rendement opleveren. Samen met de visie levert dit een strategisch kompas op richting 2050.

Veilig en
verantwoord

